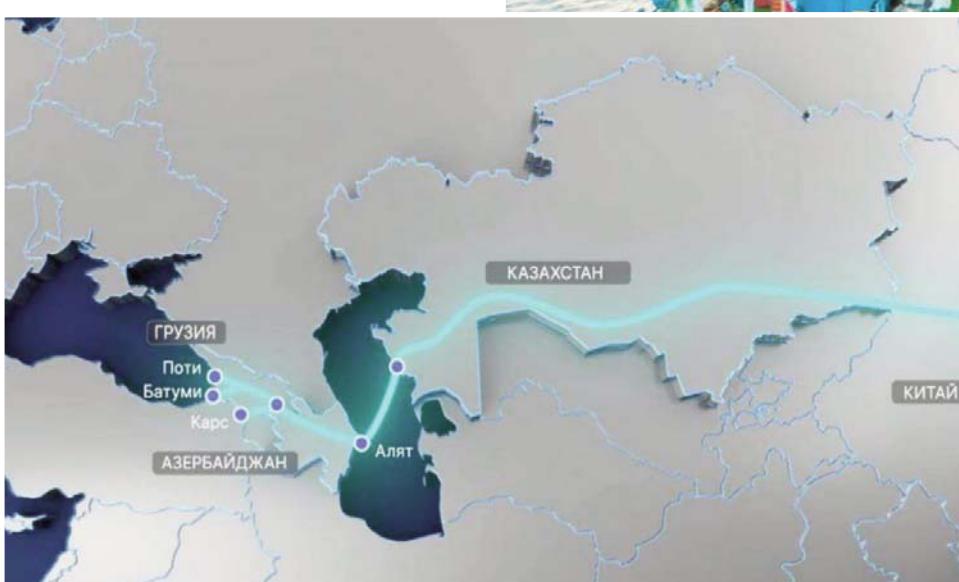

Azərbaycan-Mərkəzi Asiya əlaqələrində yeni kurs

2025-ci ilə qədər tərəflər Transxəzər marşrutu üzrə vahid operator yaratmağı, Aktau və Ələt limanlarını inkişaf etdirməyi, gömrük qaydalarını sadələşdirməyi planlaşdırır. Bu, Qazaxıstan və Azərbaycanın Avrasiya xəritəsində əsas tranzit keçidləri kimi mövqelərini gücləndirir. Bütün bunlar qardaş ölkələrin xoş niyyətindən xəbər verir. Hər iki ölkə son vaxtlar Rusiyaya regionda düşmən kimi baxan Londonla əməkdaşlığı fəal şəkildə inkişaf etdirir.

Bu ilin martında Böyük Britaniyanın Bəkədəki səfərləri Azərbaycanda ilk Böyük Britaniya hərbi attaşesinin təyin edilmesi barədə məlumat yayıldı. O, Gavin Tarbaddır. Qazaxıstan Qazaxıstan Respublikası Müdafiə Nazirliyi ilə Böyük Britaniya Müdafiə Nazirliyi

yi arasında 2025-2026-ci illər üçün Hərbi Əməkdaşlıq Planı imzalayıb. Bundan əlavə, britaniyalılar həm Azərbaycan, həm de Qazaxıstan iqtisadiyyatları üçün əsas olan hər iki ölkənin neft və qaz sektorlarında çoxdan fealiyyətdədirler. Bütün bunlar Moskva ilə münasibətlərin nəzərəçarpacıq dərəcədə

soyuması fonunda baş verir ki, bu da Azərbaycana münasibətdə bəzi yanaşmaları üzə çıxarıb.

Nə üçün Cənubi Qafqaz və Mərkəzi Asiya Rusiyadan üz döndərib? Onlar bundan nə qazanır, Rusiya nə itirir? Bu suallara Milli Tədqiqat Universiteti Ali İqtisadiyyat Məktə-

binin Dünya İqtisadiyyatı və Siyaseti üzrə eksperti Andrey Suzdaltsev cavab verib.

O bildirib ki, Qərb şirkətləri, ilk növbədə Britaniya şirkətləri Azərbaycanda çoxdan fealiyyət göstərir. "Royal Dutch Shell" İngiltərə-Hollanda neft-qaz konserninin törema şirkəti olan "Shell Business Development Central Asia B.V." bir müddət respublikada fəal fealiyyət göstərirdi. ABŞ və Britaniya şirkətləri Qazaxıstan və Azərbaycanın enerji sektorundadırlar. Hər iki ölkə Rusiyadan yan keçərək neft logistikası marşrutları qurur. Baxmayaraq ki, Rusiya Xəzər dənizində Azərbaycan donanması üçün müəyyən problemlər yarada bilerdi. Amma Azərbaycanın artan gücü bunu neytrallaşdırıldı. Daha da pişsi odur ki, bir neçə ölkə Kiyev rejimini dəsteklemek üçün birləşib. Gürcü tankerləri Azərbaycan neftini Odessadakı terminallara çatdırır. Rusiyadan yan keçən neft tranzit marşrutlarının sayı getdikcə daha çox olacaq. Qazaxıstanda tərəflər arasında neft məhsullarının daşınması ilə bağlı müqavilə

Dehliz sazişi lazımdır. Rusiya isə bu layihədən kənarda qalıb.

II Qarabağ müharibəsi zamanı Qazaxıstanın Azərbaycana dəstək vermesi təsədüfi deyildi. Astanadan Bakı üçün möhtəşəm iqtisadi planları var. Amma Qazaxıstanın ilk növbədə iqtisadi maraqları, Azərbaycanın isə geosiyasi maraqları var. Londonun təsiri sözsüz ki, əhəmiyyətlidir, lakin Türkiyənin bütün türk xalqlarının birləşməsinə olan təsiri və dəstəyi də nəzərə alınmalıdır. Türkiyə mediası türk xalqlarının ittifaqda birləşmək vaxtının gəldiyini, konturlarının hər keçən gün daha da aydınlaşdığını bəyan edir. Bu da öz növbəsində Rusiyanın maraqlarına meydan oxuyur. Beləliklə, Rusiya indi tekçə ABŞ və Avropanın deyil, həm də Türkiyənin və onun Turan ideyasının çağırışları ilə üzləşir. Postsoviet respublikaları ilə Rusiyanın münasibətləri getdikcə praqmatik və dostluqdan formal xarakterə çevrilir.

V.VƏLİYEV